

## Inspiratiebrief

### Recreatie & Toerisme motor voor een Nieuw Groningen (2027–2031)

#### Geachte fractievoorzitter,

Met het oog op de komende Provinciale Statenverkiezingen bieden wij u namens de recreatie- en toerismesector graag inspiratie voor uw verkiezingsprogramma. Groningen staat aan de vooravond van een nieuw tijdperk. Met Nij Begun is gekozen voor herstel, perspectief en een toekomstbestendige economische ontwikkeling van de provincie. De vrijetijdseconomie vervult daarin een sleutelrol. Niet alleen als economische sector, maar juist ook als verbinder van brede welvaart, leefbaarheid, gezondheid, landschap, natuur en cultureel erfgoed.

#### Het economisch belang van de vrijetijdseconomie is groot

- 364 miljoen euro bestedingen per jaar;
- 20.000 banen = 6,3% van de totale werkgelegenheid in Groningen<sup>1</sup>;
- 50% van de bestedingen komt voort uit dagtoerisme;
- Verblijfstoerisme heeft een stabiel aandeel en veel groeipotentie;
- Bestedingen zorgen veel extra omzet in horeca en detailhandel;
- Bezoekers geven Groningen een 7,6 ondanks negatieve associaties met aardbevingen en reisafstand waardoor er kansen zijn voor doorontwikkeling<sup>2</sup>

#### Draagvlak onder inwoners

Positief is dat onderzoek<sup>3</sup> aantoont dat er veel draagvlak is voor toerisme en recreatie in Groningen. Meer dan 80% van de inwoners vindt dat de sector bijdraagt aan de lokale economie en ruim 60% ziet kansen voor verdere groei. Daarnaast wordt de sector gewaardeerd vanwege de bijdrage aan voorzieningen, werkgelegenheid en een aantrekkelijk leefklimaat.

<sup>1</sup> <https://www.provinciegroningen.nl/actueel/nieuws/nieuwsartikel/onderzoek-bevestigt-belang-van-vrijetijdseconomie-in-groningen/>

<sup>2</sup> [https://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/user\\_upload/Documenten/Projecten/Ontwikkelprogramma\\_Ruimte\\_voor\\_Vrijetijd.pdf](https://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/user_upload/Documenten/Projecten/Ontwikkelprogramma_Ruimte_voor_Vrijetijd.pdf)

<sup>3</sup> [https://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/user\\_upload/Documenten/Beleid\\_en\\_documenten/Documentenzoeker/Werken\\_en\\_ondernemen/Toerisme/Rapportage\\_Onderzoek\\_Vrijetijdseconomie\\_provincie\\_Groningen\\_februari\\_2025\\_WCAG.pdf](https://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/user_upload/Documenten/Beleid_en_documenten/Documentenzoeker/Werken_en_ondernemen/Toerisme/Rapportage_Onderzoek_Vrijetijdseconomie_provincie_Groningen_februari_2025_WCAG.pdf)

## Kiezen voor de vrijetijdseconomie

Wij waarderen het dat binnen Nij Begun € 200 miljoen is gereserveerd voor de versterking van de Groningse vrijetijdseconomie. Daarmee heeft Groningen een unieke kans om recreatie en toerisme uit te bouwen tot een nog belangrijkere economische pijler onder een sterk, aantrekkelijk en leefbaar Groningen. Investeren in recreatie is investeren in inwoners én bezoekers en draagt direct bij aan de brede welvaart van Groningen.

## Nij Begun biedt een unieke kans

De middelen die binnen Nij Begun beschikbaar zijn en de hiermee samenhangende beleidsvisie 'Ruimte voor Vrijetijd'<sup>4</sup> bieden de mogelijkheid om Groningen de komende jaren nog meer op de kaart te zetten als aantrekkelijke provincie om te wonen, recreëren, ondernemen, studeren en investeren. Wij vragen Provinciale Staten om deze middelen integraal en toekomstgericht in te zetten voor:

- Stimuleer innovatie en verduurzaming van recreatie- en watersportbedrijven zoals andere provincies ook doen<sup>5</sup>
- Ontwikkel aantrekkelijke recreatieve landschappen door in te spelen op Sense of Place via landschapskunst waarmee je toeristenstromen kunt geleiden over heel Groningen/iedereen profiteert en hierdoor de beleving vergroot<sup>6</sup>;
- Transformeer Routebureau Groningen tot een volwaardig Recreatieschap. Door een intensievere samenwerking tussen provincie en gemeenten op het gebied van toeristische infrastructuur worden knelpunten die gemeentegrens overschrijdend zijn beter in beeld gebracht, is schaalvoordeel te behalen op investeringen waardoor problemen sneller en meer proactief worden opgelost;
- Pak cruciale knelpunten in de bestaande toeristische infrastructuur snel aan;
- Wees alert op het feit dat de internationale concurrentiepositie van toeristische bedrijven onder druk staat door de btw-verhoging van 9 naar 21% in 2026 op toeristische overnachtingen (geldt niet voor kamperen). Duitsland rekent slechts 7% btw op overnachtingen. Dit blijkt uit boekingscijfers en raakt ook Groningen als grensregio met Duitsland fors. Zie ook de brandbrief hierover van de kustgemeenten<sup>7</sup>.
- Vanwege steeds warmere zomers door klimaatverandering is het belangrijk om in kernen de aanplant van meer groen/bomen te stimuleren (hitteplan). Ook fiets- en wandelroutes zullen in de toekomst meer groen verwelkomen.

<sup>4</sup> [https://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/user\\_upload/Documenten/Projecten/Ontwikkelprogramma\\_Ruimte\\_voor\\_Vrijetijd.pdf](https://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/user_upload/Documenten/Projecten/Ontwikkelprogramma_Ruimte_voor_Vrijetijd.pdf)

<sup>5</sup> [https://regelen.overijssel.nl/Producten\\_en\\_diensten/Subsidies/Werken\\_en\\_ondernemen/Ons\\_toeristisch\\_Mkb](https://regelen.overijssel.nl/Producten_en_diensten/Subsidies/Werken_en_ondernemen/Ons_toeristisch_Mkb)

<sup>6</sup> <https://www.friesland.nl/nl/ontdek/cultuur/sense-of-place>

<sup>7</sup> <https://www.kimonederlandbelgie.org/brandbrief-aan-minister-economische-zaken-en-klimaat-over-21-btw-op-logies/>

### **Recreatie als oplossing voor maatschappelijke opgaven**

De grote opgaven waarvoor Groningen staat – klimaatadaptatie, landbouwtransitie, natuurontwikkeling, leefbaarheid en gezondheid – vragen om slimme verbindingen tussen beleidsterreinen. De recreatiesector levert hieraan een belangrijke bijdrage.

- Recreatieve ontwikkelingen versterken de leefbaarheid van dorpen en zorgen voor behoud van voorzieningen.
- Investerings in natuur en landschap vergroten tegelijkertijd de recreatieve aantrekkingskracht.
- Waterrecreatie draagt bij aan de kwaliteit en beleefbaarheid van het Groningse watersysteem.
- Erfgoed, wierden, borgen en het karakteristieke landschap vormen de basis voor een onderscheidend recreatief profiel.
- Hoewel de ruimte en rust door sommigen worden geprezen, vinden anderen de uitgestrekte, lege akkers en polders in bepaalde delen van de provincie saai of eentonig. Wanneer landbouwgronden hier een andere functie krijgen denk dan aan de ontwikkeling van innovatieve recreatiegebieden met natuur met hierbinnen mogelijkheden voor toeristische bedrijven. Dit kan ook een nieuw verdienmodel voor landbouw zijn juist omdat de druk op de ruimte elders in Nederland veel hoger is.
- Goede recreatieve voorzieningen stimuleren bewegen, gezondheid en sociale ontmoeting.

### **Ruimte voor duurzaam ondernemerschap**

De Groningse recreatiesector bestaat uit veel innovatieve familiebedrijven die investeren in kwaliteit, duurzaamheid en gastvrijheid. Daarbij dient ook te worden ingespeeld op de veranderende markt en hierbij behorende veranderingen van functies. Denk daarbij aan recreatiebedrijven die meer ruimte per standplaats aan hun gasten moeten/willen bieden inclusief een meer natuurlijke inrichting van hun terrein. Ook voor jachthavens geldt dat zij steeds meer een combinatiefunctie krijgen voor zowel landrecreatie (appartementen aan het water, camperplekken etc.) waar gemeentelijke omgevingsplannen niet altijd ruimte voor bieden.

**Wij vragen de provincie om:**

- Ruimte te bieden voor kwaliteitsontwikkeling en herstructurering bij toeristische bedrijven;
- Ondernemers te ondersteunen bij verduurzaming, digitalisering en innovatie;
- Regelgeving waar mogelijk te vereenvoudigen inclusief een verantwoorde balans tussen natuur en recreatie;
- Meewerken aan bewustwording bij de overheden dat de sector sneller moet kunnen inspelen op veranderende marktomstandigheden;
- Samen met de sector te investeren in een toekomstbestendig ondernemersklimaat.

**Bereikbaarheid en recreatieve infrastructuur**

Wij pleiten voor blijvende investeringen in de infrastructuur omdat hiermee de recreatieomgeving van de eigen inwoners verbetert en de provincie hierdoor toeristisch aantrekkelijker wordt. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat het Rijk/RWS aangeeft om de wegen en kunstwerken in het noorden niet langer te onderhouden vanwege geldgebrek. Op dit moment zien we dat o.a. duidelijk terug in achterstallig onderhoud van bruggen en sluizen waardoor de waterrecreatie onder druk staat. Daarom pleiten we voor investeringen inclusief die van het Rijk in:

- Wandel- en fietsroutenetwerken + recreatieve vaarwegen;
- Bruggen, sluizen en aanlegvoorzieningen;
- Recreatieve overstappunten;
- Energie- en laadinfrastructuur;
- Goede bereikbaarheid van recreatiegebieden.

**Onze oproep**

Wij vragen Provinciale Staten om recreatie en toerisme:

- Te blijven erkennen als een strategische economische sector voor Groningen;
- Vaart te maken met de uitwerking van Nij Begun;
- De reeds gereserveerde € 200 miljoen doelgericht in te zetten voor een integrale versterking van de Groningse vrijetijdseconomie;
- Recreatie structureel te verbinden aan leefbaarheid, natuur, gezondheid, cultuur en economische ontwikkeling;
- Ondernemers ruimte te geven voor innovatie, verduurzaming en toekomstbestendige investeringen;
- Recreatie en toerisme integraal op te nemen in het provinciale beleid.

Zo bouwen we gezamenlijk aan een Groningen waar inwoners prettig wonen, ondernemers kunnen investeren en bezoekers graag verblijven. Een provincie waarin brede welvaart, leefbaarheid en economische ontwikkeling elkaar duurzaam versterken.

Zijn er vragen over bovenstaande inspiratiebrief neem dan gerust contact met mij op.

Met vriendelijke groet,

**HISWA-RECRON**

drs. Jan Ybema

Regiomanager Fryslân en Groningen & Commercieel directeur HISWA-RECRON Service  
[j.ybema@hiswarecron.nl](mailto:j.ybema@hiswarecron.nl) / Tel: 06-53836455